

Vzdelávanie zástupcov samospráv v EIA

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Posudzovanie projektov a plánov významne ovplyvňujúcich lokality N2k

Vzdelávanie zástupcov samospráv v EIA

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie – EIA (24/2006 Z.z.)

Zisťovacie konanie – Zámer

Rozsah hodnotenia

Obec: - strategický dokument alebo činnosť

- ak v katastri obce je územie N2k (ÚEV / CHVÚ)
- nemusí sa priamo dotýkať územia
- aj do susedného katastra

Vzdelávanie zástupcov samospráv v EIA

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Rozsah hodnotenia

Ukončuje zisťovacie konanie

- ak sa akýmkoľvek spôsobom ovplyvňuje chránené územia alebo sa navrhovaná činnosť alebo strategický zámer plánuje realizovať v chů vrátane N2k

-- proces EIA je vždy

-- nemusí byť vždy tak, ako ho poznáme

-- rozsah hodnotenia môže určiť len proces **PP**

Vzdelávanie zástupcov samospráv v EIA

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Čo je NATURA 2000?

Stručne – program EÚ z roku 1992, ktorým sa buduje súvislá európska sústava osobitne chránených území, ktorými sa chránia druhy voľne žijúcich živočíchov, rastúcich rastlín a prírodných a poloprírodných biotopov.

Od živočíchov treba oddeliť vybrané druhy vtákov pričom ale všetky druhy vtákov sú všeobecne chránené.

Vzdelávanie zástupcov samospráv v EIA

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Čo je NATURA 2000?

Ochrana má právny rámec

Smernica o biotopoch č. 92/43/EHS

Smernica o vtákoch č. 2009/147/ES (79/409/EHS)

§§ 26 - 28 zákona č. 543/2002 Z.z. OPK

§§ 18 ods. 12 zákona č. 24/2006 Z.z. EIA

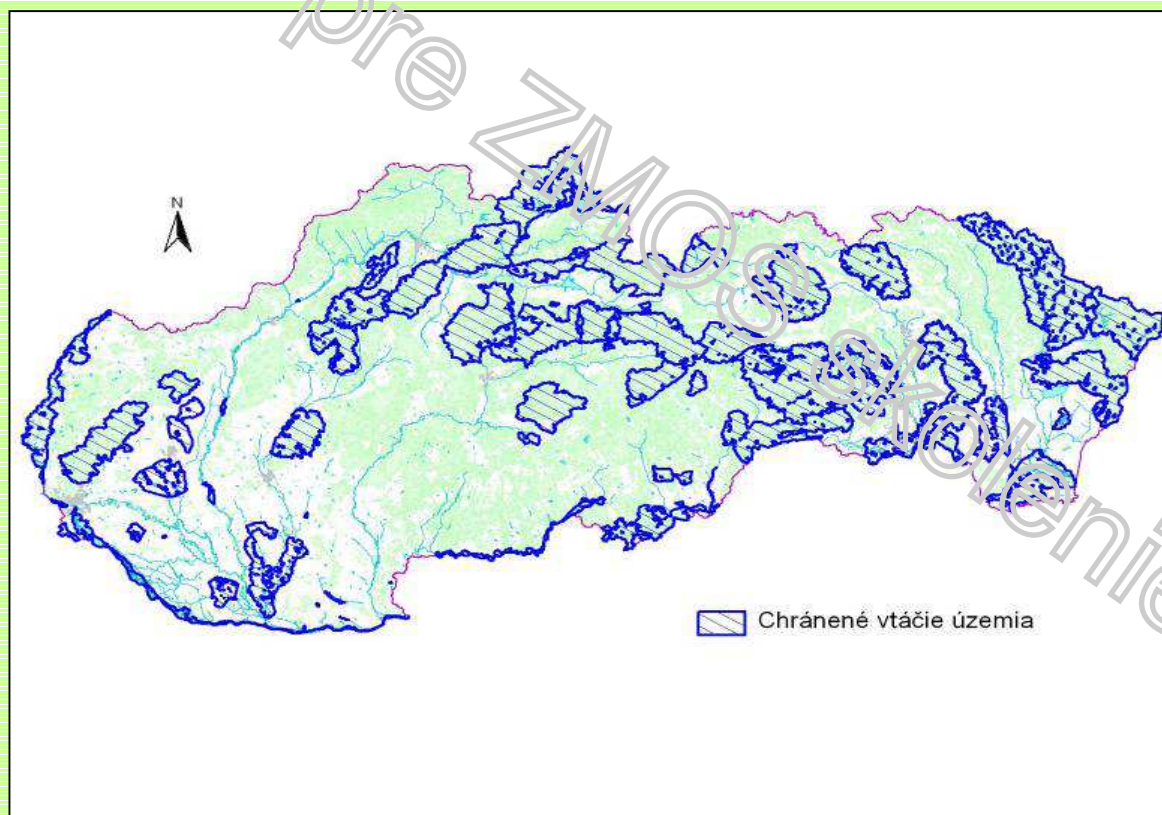

Vzdelávanie zástupcov samospráv v EIA

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Čo je NATURA 2000?

Chránené vtáčie územia - 41 území = 26,2 % Slovenska

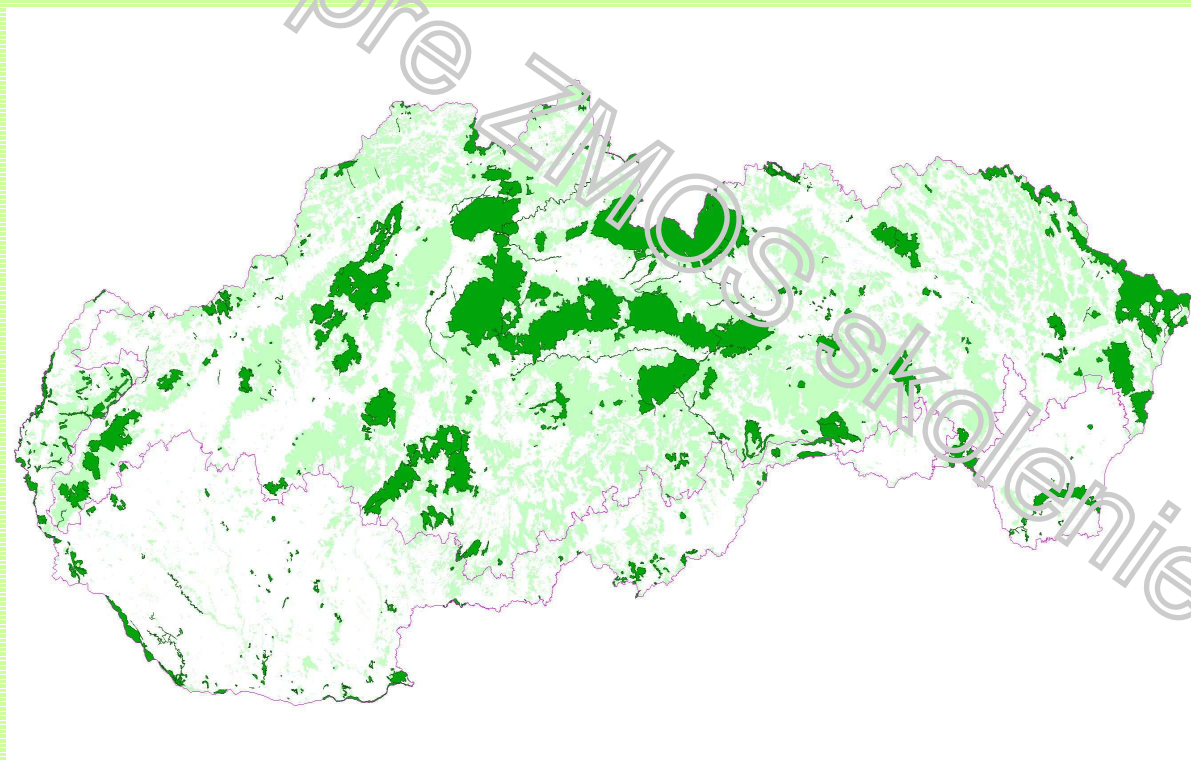

Vzdelávanie zástupcov samospráv v EIA

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Čo je NATURA 2000?

Chránené územia európskeho významu - 473 území = 11,9 % Slovenska

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Zákon o ochrane prírody a krajiny

Na území Slovenska má prítomný výskyt :

67 biotopov európskeho významu z prílohy I

34 druhov európskeho významu z prílohy II smernice o biotopoch.

Z nich je 23 prioritných biotopov a 23 prioritných druhov európskeho významu.

Pre 81 druhov vtákov z prílohy I smernice o ochrane vtákov a sťahovavých druhov sa vymedzujú chránené vtáacie územia.

2000 a
primerané posúdenie na ciele ochrany

Čo je NATURA 2000?

V súčasnosti prebieha „C“ fáza rozširovania území
N2k na Slovensku – 160 ÚEV

MŽP SR / ŠOP SR:

Návrh na nových cca 200 lokalít s 44 000 ha plochy

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Základ je v smernice o biotopoch

Na jej základe sa ale posudzujú aj

predmety ochrany

v celej sústave N2k

Čo vyplýva zo smernice o biotopoch?????

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Čo vyplýva zo smernice o biotopoch

- monitorovať stav biotopov a druhov z hľadiska ich ochrany v ÚEV a CHVÚ aj mimo nich (na úrovni štátu)
- získané údaje vyhodnocovať a podávať o nich pravidelné správy Európskej komisii (reporting)
- kvalifikovane, na vedeckej báze, zachovávajúc **princíp predbežnej opatrnosti**,
- **posudzovať** všetky plány a projekty hospodárskych aktivít v týchto územiach

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Čo vyplýva zo smernice o biotopoch

článok 6 odsek (3):

Každý plán alebo projekt, ktorý nie je priamo spojený so starostlivosťou o územie alebo nie je pre starostlivosť potrebný, ale bude mať pravdepodobne na územie **významný vplyv, či už samotný alebo v kombinácii s inými plánmi alebo projektmi**, bude predmetom **primeraného posudzovania** jeho vplyvov na územie z hľadiska cieľov ochrany.

V zmysle záverov posudzovania vplyvov na lokalitu a podľa ustanovení odseku (4) vydajú kompetentné národné úrady súhlas s plánom alebo projektom iba vtedy, ak sa presvedčia, že nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu daného územia a, ak je to vhodné, po získaní stanoviska širokej verejnosti.

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Čo vyplýva zo smernice o biotopoch

článok 6 odsek (4):

Ak, napriek negatívnemu posúdeniu vplyvov plánu alebo projektu na územie a pri neexistencii alternatívnych riešení, sa musí plán alebo projekt realizovať z **naliehavých príčin vyššieho verejného záujmu**, vrátane sociálnych a ekonomických, členský štát musí prijať všetky **kompensačné opatrenia** potrebné na zabezpečenie toho, že bude zachovaná úplná celistvosť N2k. O prijatých kompenzačných opatreniach bude členský štát informovať Komisiu.

Ak sa na území nachádzajú prioritné typy biotopov a / alebo prioritné druhy, do úvahy môže prichádzať jedine ľudské zdravie a bezpečnosť verejnosti, priaznivé dôsledky na životné prostredie primárneho významu alebo, podľa stanoviska Komisie, aj ďalšie naliehavé príčiny vyššieho verejného záujmu.

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

akýkoľvek plán/projekt, ktorý priamo nesúvisí so starostlivosťou o lokalitu resp. pre ňu nie je potrebný,

ktorý pravdepodobne bude mať na lokalitu významný vplyv

samostatne alebo v kombinácii s inými projektmi

posudzuje sa z hľadiska cieľov ochrany danej lokality

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

akýkoľvek plán/projekt, ktorý priamo nesúvisí so starostlivosťou o lokalitu resp. pre ňu nie je potrebný,

nie je priamo obsiahnutý v programe starostlivosti o danú lokalitu,

nie je nevyhnutný pre zachovanie **príaznivého stavu** biotopov alebo druhov

nestačí, aby šlo o manažment potrebný pre dosahovanie produkcie a iného zisku

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

ktorý pravdepodobne bude mať na lokalitu významný vplyv

kumulatívne dopady – viaceré projekty majú rovnaké účinky, ktoré sa sčítavajú

kombinácia rôznych účinkov

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

samostatne alebo v kombinácii s inými projektmi

princíp predbežnej opatrnosti

do úvahy sa berie aj zdánlivo nespojiteľné

EIA DP pre ZMOŠS skolenie

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

posudzuje sa z hľadiska cieľov ochrany danej lokality

z hľadiska zachovania alebo obnovy stavu biotopov a druhov, pre ktoré lokalita bola vyhlásená len na základe vedeckých a objektívnych poznatkov

aj mimo lokality, pokiaľ bude mať vplyv

2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Zákon o ochrane prírody a krajiny a obec

Vymedzené kompetencie:

Z hľadiska procesu EIA vrátane PP je to vtedy, ak je obec:

- navrhovateľom strategického dokumentu (napr. ÚPN, ZaD alebo PHSR, PRO.....) alebo akejkolvek verejnoprospešnej činnosti
- ak sa v katastri obce nachádzajú predmety ochrany -- územia N2k, druhy a biotopy, ktoré sú ich súčasťou
- ak sa akokoľvek zasiahne kumulatívnymi účinkami aj mimo kataster územia obce

2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Zákon o ochrane prírody a krajiny a obec

Obce síce v procese primeraného posudzovania nemajú v zásade právomoci alebo kompetenciu zasahovania do procesu a ani nevydávajú odborné stanoviská nevyhnutné k nemu. Sú však dôležitou súčasťou celého procesu najmä z nasledovných dôvodov:

Územia NATURA 2000 tvoria kosteru ekologickej stability a environmentálnej bezpečnosti krajiny a v mnohých prípadoch aj objekty významného vedeckého poznania, prírodného dedičstva významné pre rozvoj turizmu, návštevnosti a záujmu verejnosti o dané lokality.

O územia NATURA 2000 sa treba starať a udržiavať tzv. priaznivý stav ochrany. To sa v zásade zabezpečuje územne príslušnou správou chránených území – organizačnou zložkou Štátnej ochrany prírody SR. Obce však môžu zabezpečovať napr. kosenie lúk, čistenie tokov, údržbu chodníkov, dozor a inú starostlivosť. Štát na takéto činnosti spracováva program starostlivosti o územie NATURA 2000 a vyčleňuje prostriedky.

Prostriedky na starostlivosť o územia NATURA 2000 a isté podporné, resp. stimulačné zdroje poskytuje aj Európska únia prostredníctvom svojich fondov alebo grantových schém, najmä v súčinnosti s občianskymi aktivitami a samosprávnymi záujmami v súlade s cieľmi ochrany.

V sústave NATURA 2000 sa často krát zachováva okrem vedecky významnej prírodoochranej hodnoty lokality aj dedičstvo predkov občanov v danej obci a je na samospráve a obci aby si aj vo vlastnom záujme tieto hodnoty udržiavala.

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Zákon o ochrane prírody a krajiny

§ 28

ods. 2: Akýkoľvek plán alebo projekt, ktorý priamo nesúvisí so starostlivosťou o územie patriace do európskej sústavy chránených území, navrhované chránené vtáčie územie alebo územie európskeho významu alebo nie je pre starostlivosť oň potrebný, ale ktorý pravdepodobne môže mať samostatne alebo v kombinácii s iným plánom alebo projektom na toto územie **významný vplyv**, podlieha **hodnoteniu** jeho vplyvov na takéto územie z hľadiska cieľov jeho ochrany.

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Zákon o ochrane prírody a krajiny - § 28 – **hodnotenie vplyvov**

sa zabezpečuje procesom **primeraného posudzovania** – odporúčaná metodika v zmysle smernice a metodiky EK a spracované pre potreby SR

Metodika hodnotenia významnosti vplyvov plánov a projektov na územia sústavy NATURA 2000 v Slovenskej republike

ŠOP SR

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Etapy primeraného posudzovania:

Zisťovacie konanie – skríning (screening)

EIA OP
PROZYMOS
školenie

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Etapy primeraného posudzovania:

Zisťovacie konanie – skríning (screening)

**Vlastný proces primeraného posudzovania – hodnotenia vplyvov
navrhovanej činnosti/strategického dokumentu na predmety
ochrany N2k**

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Etapy primeraného posudzovania:

Zisťovacie konanie – skríning (screening)

Vlastný proces primeraného posudzovania – hodnotenia vplyvov navrhovanej činnosti/strategického dokumentu na predmety ochrany N2k

Hodnotenie alternatívnych riešení, variantov inej lokalizácie, kumulácie vplyvov

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Etapy primeraného posudzovania:

Zisťovacie konanie – skríning (screening)

Vlastný proces primeraného posudzovania – hodnotenia vplyvov navrhovanej činnosti/strategického dokumentu na predmety ochrany N2k

Hodnotenie alternatívnych riešení, variantov inej lokalizácie, kumulácie vplyvov - toho vstupuje posúdenie vyššieho verejného záujmu

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Etapy primeraného posudzovania:

Zisťovacie konanie – skríning (screening)

Vlastný proces primeraného posudzovania – hodnotenia vplyvov navrhovanej činnosti/strategického dokumentu na predmety ochrany N2k

Hodnotenie alternatívnych riešení, variantov inej lokalizácie, kumulácie vplyvov

Konečné hodnotenie vplyvov a návrh kompenzačných opatrení

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Zisťovacie konanie – skrining (screening)

Súčasťou oznámenia o strategickom dokumente – obce, SK, štát..

Príloha č. 2 zákona EIA

Kap III.5 – predpokladané vplyvy na predmet ochrany NATURA 2000

!!!! závazné stanovisko orgánu ochrany prírody a krajiny (ŠOP SR)

Súčasťou zámeru navrhovanej činnosti – zisťovacieho konania

Príloha č. 9 zákona EIA

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Zisťovacie kólanie – skrining (screening)

stav druhu alebo biotopu z hľadiska smernice, t.j. trend vývoja

areálu a plochy ním pokrytej populácie

významnosť pre sústavu N2k a plocha zastúpenia,

stavu typických druhov biotopu, resp. stavu biotopov druhov

manažment slúžiaci na udržanie alebo obnovu priaznivého stavu

historický aspekt – manažment, ktorým biotop vznikol, je spravidla vhodný aj na jeho udržanie – jeho zanechanie je často rizikom

popis individuálnych prvkov projektu, ktoré, samostatne alebo v kombinácii s inými projektmi, môžu mať dopady na lokalitu sústavy N2k

.....

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Zisťovacie konanie – skrining (screening)

Popis všetkých pravdepodobných priamych, nepriamych alebo sekundárnych dopadov projektu (samostatných alebo v kombinácii s inými projektmi) na lokality sústavy N2k z dôvodu:

rozsahu, intenzity;

záberu pôdy;

vzdialenosti od lokality alebo jej kľúčových prvkov;

požiadaviek na prírodné zdroje;

požiadaviek na výkopové práce;

dopravných požiadaviek;

doby trvania stavby, doby prevádzky, dĺžky likvidácie a pod.;

emisie (ukladané do pôdy, vody, ovzdušia)

ostatné údaje

Predkladá ten, kto je zodpovedný za proces EIA

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Vlastný proces primeraného posudzovania – hodnotenia vplyvov navrhovanej činnosti/strategického dokumentu na predmety ochrany N2k

....zhromaždenie podrobných materiálov o:

projekte/pláne

ÚEV alebo CHVÚ

o stave dotknutých druhov a biotopov v území aj v rámci Slovenska
rozhodnutie, či je ohrozená integrita lokality

....podrobné informácie o cieľoch ochrany

....vedecké dáta.....

...zhodnotenie integrity celej sústavy

podrobný popis očakávaných vplyvov

Spracováva odborne spôsobilá osoba zapísaná na zozname OSO podľa § 55 zákona OPK na MŽP SR a v spolupráci s odbornými organizáciami ŠOP SR alebo priamo ŠOP SR.

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Vlastný proces primeraného posudzovania – hodnotenia vplyvov navrhovanej činnosti/strategického dokumentu na predmety ochrany N2k

Hodnotí najmä

miera a významnosť vplyvu na predmet ochrany územia (druhy a biotopy), overiteľné a na odbornej báze (STF)

Kde:

- v priamo dotknutom území vo vzťahu k N2k
- aj mimo dotknutého územia, ak môže mať na územie vplyv

Ako:

- kumulatívne a berúc do úvahy aj iné napr. aj povolené činnosti

Spracováva odborne spôsobilá osoba zapísaná na zozname ÚSO podľa § 55 zákona OPK na MŽP SR a v spolupráci s odbornými organizáciami ŠOP SR alebo priamo ŠOP SR.

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

**Vlastný proces primeraného posudzovania – hodnotenia vplyvov
navrhovanej činnosti/strategického dokumentu na predmety
ochrany N2k**

Spracovanie návrhu zmiernujúcich (mitigačných) opatrení vrátane
manažmentu a dlhodobých cieľov

Toto nie sú kompenzačné opatrenia (etapa 4)

Spracováva odborne spôsobilá osoba zapísaná na zozname OSO podľa
§ 55 zákona OPK na MŽP SR a v spolupráci s odbornými organizáciami
ŠOP SR alebo priamo ŠOP SR.

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Hodnotenie alternatívnych riešení, variantov inej lokalizácie, kumulácie vplyvov

Povinnou súčasťou hodnotenia vplyvov

- zistenie či alternatívne riešenia existujú

...**ak áno**, hodnotenie alternatív počnúc etapou 1 alebo 2 a zistenie, či vybraná alternatíva vylúči významné negatívne vplyvy na územie,

...**ak nie** (neexistuje alternatíva alebo neexistuje „neškodná“ alternatíva), hodnotia sa **kompenzačné opatrenia** a najmä ak je navrhovaná činnosť vo **vyššom verejnom záujme**

Spracováva odborné spôsobilá osoba zapísaná na zozname OSO podľa § 55 zákona OPK na MŽP SR a v spolupráci s odbornými organizáciami ŠOP SR alebo priamo ŠOP SR.

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Konečné rozhodnutie vplyvov a návrh kompenzačných opatrení

kompenzácie sa musia týkať:

- biotopov alebo druhov, ktoré budú ovplyvnené
- vzťahovať sa k tomu istému biogeoregiónu
- prispievať ku koherencii sústavy N2k

Konečné rozhodnutie – výrok MŽP SR

V prípade prioritných záujmov ochrany N2k* - stanovisko EK

Vzdelávanie zástupcov samospráv v EIA

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Obce – významný faktor ochrany území N2k

a predmetu ochrany ktorým sú európsky významné biotopy, druhy rastlín a živočíchov

Územia N2k sú kostrou rozvoja obce a aj dotačných stimulov na ich údržbu a starostlivosť (napr. kosenie, manuálne odstraňovanie nežiadúcich prvkov jako napr. Invázných druhov rastlín, náletov, zadržania, sedimentácie vodných útvarov,

Významné z hľadiska rozvoja turizmu – napr. pozorovanie vtákov, ekolabeling, poznávací a vedecký turizmus a pod.....

Vzdelávanie zástupcov samospráv v EIA

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Obce – významný faktor ochrany území N2k

treba hľadať rovnováhu medzi záujmami obce a samospráv a štátnou ochranou prírody – **verejný záujem**

Neponúkať a nepreferovať nereálne stimuly, projekty, plány, ktoré sa stanú iba jadrom veľmi vážnych problémov až sankcií.

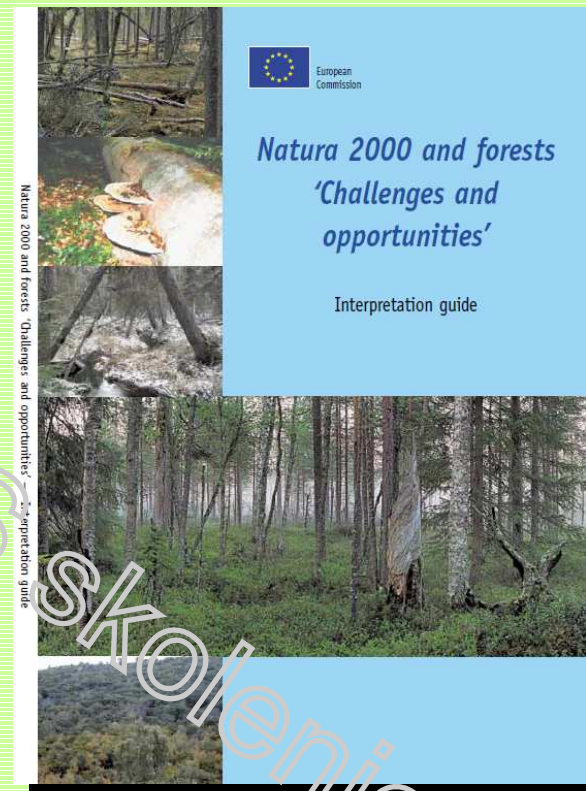
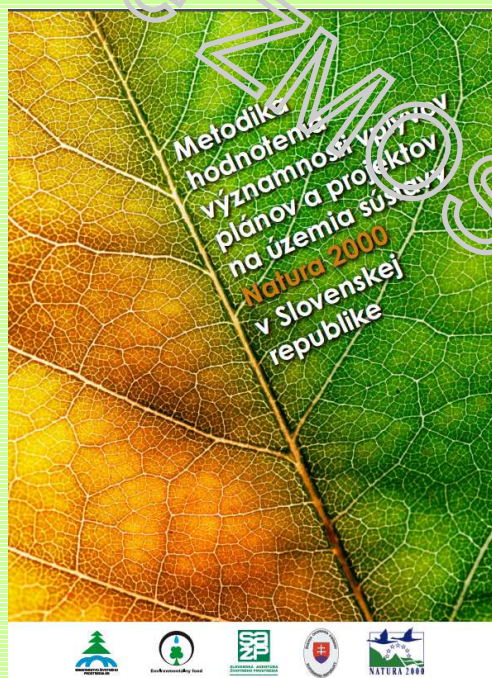
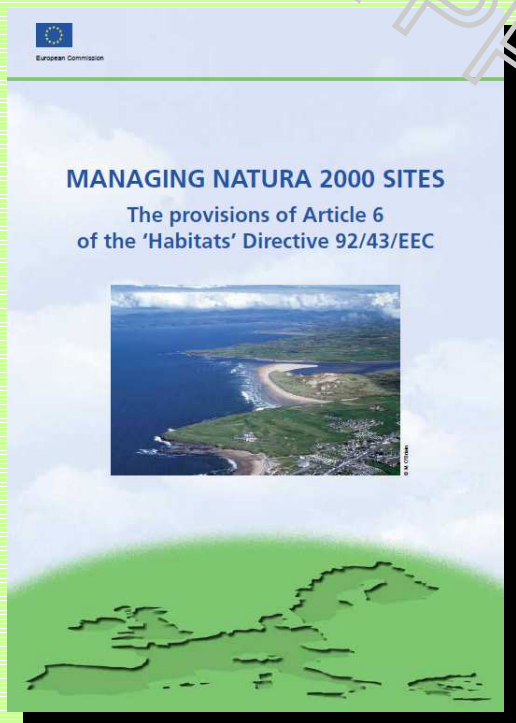

Vzdelávanie zástupcov samospráv v EIA

NATURA 2000 a primerané posúdenie na ciele ochrany

Len pre ilustráciu

Ďakujem za pozornosť